

Sygn. akt VII K 822/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 maja 2017 roku

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. VII Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Cisak-Nieckarz

Protokolant: sekr.sądowy Dawid Lesiakowski

przy udziale Prokuratora: xxx

po rozpoznaniu w dniu 4 maja 2017 roku,

sprawy **A. M.** s. W. i T. z domu M., ur. (...) w N.

oskarżonego o to, że:

W okresie czasu od sierpnia 2015r. do września 2016r. w P., uporczywie uchylał się od ciężącego na nim z mocy ustawy, potwierdzonego prawomocnym wyrokiem Sądu (...) w O. (...) z dnia (...) w sprawie o sygnaturze akt (...) obowiązku alimentacyjnego względem syna M. M. w kwocie miesięcznej po 1000 złotych, czym naraził dziecko na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,

tj. o czyn z art. 209 § 1 kk

- oskarżonego **A. M.** uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 209 § 1 kk z tą zmianą, że ustala, iż obowiązek alimentacyjny został skonkretyzowany wyrokiem Sądu (...) w R. z dnia (...) roku w sprawie (...) i za to na podstawie art. 209 § 1 kk wymierza oskarżonemu karę 6 (sześć) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem świadczenia niepłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwadzieścia) godzin w stosunku miesięcznym;
- na podstawie art. 34 § 3 kk w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 kk zobowiązuje oskarżonego do bieżącej alimentacji syna M. M.;
- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata W. K. kwotę 516,60 zł (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej oskarżonemu przez obrońcę ustanowionego z urzędu;
- zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych, wydatki przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt VII K 822/16

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim ustalił następujący stan faktyczny:

A. M. jest zobowiązany alimentacyjne wobec syna M. M. w kwocie po 1.000 zł ustalonej wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia (...) r. w sprawie oznaczonej sygn. akt (...)

(dowód: odpis wyroku Sądu Rejonowego w R.- k. 50, 67

zeznania świadka K. T. – k. 48, 244v

odpis skrócony aktu urodzenia – k. 26).

Należności alimentacyjne na rzecz małoletniego M. M. były egzekwowane z zastosowaniem przymusu państwowego, tj. z udziałem Komornika Sądowego przy Sądzie (...) w O. (...) w sprawie (...) na skutek wniosku przedstawiciela ustawowego małoletniego – K. T..

(dowód: pismo komornika sądowego – k. 6

kserokopie dokumentacji z akt postępowania egzekucyjnego, w tym

wniosku egzekucyjnego – k. 65-111

częściowo zeznania świadka K. T. – k. 245).

W okresie sierpnia 2015r. do września 2016r. A. M. nie płacił alimentów na rzecz syna, ani za pośrednictwem Komornika Sądowego, ani w formie dobrowolnych wpłat na rzecz uprawnionego. Z synem nie utrzymywał w tym okresie kontaktu. Nie przysyłał synowi prezentów. M. M. ma obecnie 6 lat, mieszka z matką. Chłopiec uczęszcza do przedszkola. Należności alimentacyjne w kwocie 500 zł są wypłacane z funduszu świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w P.. Małoletni pozostaje także na utrzymaniu matki. A. M. sygnalizował matce syna K. T., że jest zainteresowany pozbawieniem praw rodzicielskich wobec syna.

(dowód: zeznania świadka K. T. – k. 48, k. 244v-245

częściowo zeznania świadka W. J. – k. 176

kserokopia karty rozliczeniowej – k. 65

częściowo wyjaśnienia oskarżonego – k. 215

wniosek ściganie – k. 2-3

decyzja – k. 160

pismo komornika sądowego – k. 6

zawiadomienia – k. 11, 12)

A. M. był zarejestrowany w (...) Urzędzie Pracy w O. jako osoba bezrobotna od (...) bez prawa do zasiłku. Z dniem 30 lipca 2015roku utracił status osoby bezrobotnej z powodu odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji pracy w firmie budowlanej.

A. M. nie podjął pracy, aktualnie nigdzie nie pracuje. Posiada inne zobowiązania alimentacyjne.

(dowód: pismo PUP – k. 7, 170

zaświadczenie PUP – k. 10, 150

częściowo wyjaśnienia oskarżonego – k. 215

częściowo zeznania świadka W. J. – k. 37)

A. M. nie korzystał z pomocy społecznej, po 2012roku.

(dowód: pismo (...) w O. – k. 24, 171)

A. M. ma 37 lat, wykształcenie zawodowe, z zawodu mechanik samochodowy, pozostaje na utrzymaniu rodziców, kawaler, ojciec pięciorga małoletnich dzieci, zobowiązany alimentacyjnie.

(dane wskazane w akcie oskarżenia)

A. M. nie był uprzednio karany.

(karta karna – k. 112).

Przesłuchiwany dwukrotnie w charakterze podejrzanego A. M. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Początkowo skorzystał z prawa do odmowy składania wyjaśnień. Na dalszym etapie postępowania wyjaśnił, że jego syn M. M. ma 6 la. Syn mieszka z matką. Oskarżony nie utrzymuje z nim kontaktu. Kiedy podejmował w przeszłości próby kontaktu, uniemożliwiano mu to. Nie zna aktualnego numeru telefonu matki syna. Informacje na temat sytuacji K. T. – matki syna, posiada na podstawie portalu F.. Partner K. T. jest strażakiem. Oskarżony domyśla się, że sytuacja finansowa matki dziecka jest korzystniejsza niż oskarżonego. Oskarżony nie płaci obecnie regularnie alimentów. Starał się wpłacać kiedy pracował. Były to wpłaty rzędu 20zł, 30 zł.. Nie mógł płacić więcej, ponieważ wynajmował mieszkanie, miał pod opieką dwoje dzieci i dwoje dzieci partnerki. Posiada zobowiązania alimentacyjne wobec pięciorga dzieci. Nie pracuje od 2 lat. Był zarejestrowany w PUP, ale już nie jest. Nie pobierał zasiłku dla bezrobotnych. Ostatnio pracował w latach 2014r.-2015r. , zarabiał wówczas 1.700 zł..

(oświadczenia i wyjaśnienia oskarżonego - k. 121, 215).

Oskarżony nie stawiał się na rozprawę główną, co dało podstawę do odczytania zreferowanych wyżej wyjaśnień (art. 389 § 1 kpk).

Sąd dokonał następującej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i zważył, co następuje:

Wyjaśnienia oskarżonego, w zakresie w jakim korespondują z zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym i odnoszą się do faktów, polegają na prawdzie. W zakresie w jakim oskarżony podniósł, że nie płacił alimentów w okresie wskazanym w zarzucie, jego wyjaśnienia korespondują z dowodem z dokumentu, w postaci przedstawionej przez Komornika Sądowego karty rozliczeniowej, z której ponad wszelką wątpliwość wynika, że ostatnia wpłata tytułem alimentów miała miejsce w maju 2015r. w kwocie 20 zł., kolejne wpływy w kwotach 4 zł, 8 zł. 4zł w okresie 30.10.2015r.-23.05.2016r. nie pochodziły z wpłat oskarżonego. Wyjaśnienia oskarżonego w tym też zakresie, jak i co do okoliczności, że oskarżony nie utrzymuje kontaktów z synem są nadto zgodne z zeznaniami K. T. – przedstawiciela ustawowego małoletniego pokrzywdzonego. Świadek powołuje okoliczności, którym oskarżony nie przeczy, nadaje im tylko odmienne znaczenie, tłumacząc motyw braku wpłat (brak pracy). Sąd pozytywnie ocenił zeznania świadka K. T., korespondują z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, są logiczne, rzeczowe i szczerze. W zakresie w jakim świadek powołuje się na zobowiązania alimentacyjne oskarżonego na rzecz syna, wysokość tego zobowiązania, zeznania świadka odpowiadają treści wyroku Sądu (...) w R. z dnia (...) w sprawie (...). Nie ulega wątpliwości, w świetle powyższych dowód, w tym o randze dowodu z dokumentu urzędowego, że obowiązek ten został skonkretyzowany na kwotę 1.000 zł. Faktu powyższego nie może podważyć żaden przeciwdowód. Tymczasem oskarżony obowiązek ten zaniedbał w okresie wskazanym w akcie oskarżenia, co znajduje potwierdzenie w dokumentacji przedstawionej przez Komornika Sądowego, a nadto w wyjaśnieniach oskarżonego. Rzeczowo brzmią zeznania świadka K. T. także w takim zakresie w jakim wskazuje, iż próba egzekwowania alimentów na rzecz syna odbywa się z zaangażowaniem przymusu państwowego, na co wskazuje dokumentacji udostępniona przez komornika sądowego w formie kserokopii (k. 65-111). Nie ulega wątpliwości, że świadczenia alimentacyjne na rzecz M. M. realizowane są w zastępstwie oskarżonego ze środków pomocy społecznej, na co wskazują tak zeznania K. T., jak i dowód z dokumentu w postaci decyzji Prezydent Miasta P. (k. 160)

Sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego także w takim zakresie w jakim odniósł się do swojej sytuacji finansowej w okresie wskazanym w zarzucie, iż aktualnie nie pracuje. Uprzednio posiadała status osoby bezrobotnej, bez prawa do zasiłku. W sprawie nie ma przeciwdowodu nakazującego dyskwalifikację tych wyjaśnień. Fakt rejestracji we

właściwym powiatowym urzędzie pracy, a nadto przyczyna utraty statusu osoby bezrobotnej wynika z dokumentu – pisma przedstawiciela PUP w O. z dnia (...) (k. 170).

Pozytywnie należy ocenić także zeznania świadka W. J. – pracownika socjalnego. Te zasadzają się na wiedzy dokumentacyjnej, traktują o działaniach podejmowanych przez (...) w O. wobec oskarżonego – dłużnika alimentacyjnego.

Należy zauważyć, że zebrany w toku postępowania i przeanalizowany materiał dowodowy pozwala jednoznacznie przyjąć, że oskarżony uporczywie uchylał się od wykonania ciężącego na nim z mocy prawa obowiązku alimentacyjnego a ustalonego wyrokiem Sądu (...) w R. z dnia (...) roku sygn. akt (...) w kwocie po 1000 złotych miesięcznie na rzecz syna M. M., przez co naraził syna na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, czym wyczerpał dyspozycję art. 209 § 1 kk.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się (vide: uchwała SN z dnia 09.06.1976 r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976/7-8/86), że sam fakt niewykonywania obowiązku, o którym mowa w art. 209 kk, nie jest równoznaczny z uchylaniem się od niego. Jeżeli istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 209 kk, należy zawsze zbadać przede wszystkim przyczyny niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego przez domniemanego sprawcę, które może również zdarzyć się niekiedy z powodów obiektywnych (np. ciężka choroba).

Jak już zaznaczono, oskarżony w okresie wskazanym w akcie oskarżenia zaniechał zadośćuczynienia obowiązkowi alimentacyjnemu. Oskarżony wprawdzie nie zarabkował w okresie wskazanym w akcie oskarżenia, ale zauważyć należy, że nie przyjął oferty pracy złożonej za pośrednictwem PUP. Z przyczyn leżących po jego stronie utracił status osoby bezrobotnej. Postępowanie dowodowe nie wykazało takich okoliczności, natury obiektywnej (np. choroba) uniemożliwiających oskarżonemu (mężczyźnie aktualnie w wieku 37 lat) w podjęciu zajęcia zarobkowego, co usprawiedliwiałoby zaniechanie lożenia na utrzymanie dzieci. Oskarżony nie czyni zadość obowiązkowi opieki wobec dziecka w inny sposób. Nie utrzymuje z synem kontaktu, nie interesuje się dzieckiem. Co więcej, zeznania K. T. wskazują, że oskarżony jest zainteresowany pozbawieniem go praw rodzicielskich wobec syna M. M..

Obowiązek alimentacyjny rodzica względem dziecka, to obowiązek moralny, ale i ustawowy. Obowiązek oskarżonego wobec syna został skonkretyzowany na określonej kwotę mocą orzeczenia sądowego. Kwota alimentów kształtuje się na znacznym poziomie, 1.000 zł., ale należy wnioskować, iż uwzględnić możliwości zarobkowe oskarżonego. Oskarżony nie wnioskował o ich obniżenie. Jego postawa, w tym oczekiwanie, że zostanie pozbawiony praw rodzicielskim, wskazuje, iż nie poczuwa się do obowiązku dostarczania małoletniemu synowi kosztów utrzymania. Obowiązkiem moralnym i prawnym każdego z rodziców jest podzielenie się z dzieckiem każdymi dochodami, nawet skromnymi. Tylko takie zachowanie stanowi należyte wywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego, przejawiającego się m.in. na dostarczaniu dziecku, które nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać środków utrzymania. W okresie wskazanym w akcie oskarżenia oskarżony nie wpłacił kwoty odpowiadającej co najmniej 10% ustalonych alimentów, nie kontaktował się z synem, nie przekazywał żadnych prezentów. Obowiązek alimentacyjny został przerzucony na jednego z rodziców oraz Skarb Państwa. Fakt, iż przedstawiciel ustawowy małoletniej pokrzywdzonej pobiera substytut alimentów ze środków gminnych, wynika z postawy oskarżonego. Zaniechanie oskarżonego doprowadziło do narażenia pokrzywdzonego na niemożność zaspokojenia jego potrzeb, co skłoniło jego matkę do wystąpienia o pomoc społeczną.

W tym stanie rzeczy, wina oskarżonego została udowodniona.

W ocenie Sądu czyn zarzucany oskarżonemu cechuje znaczny stopień społecznej szkodliwości.

Oskarżony jest osobą zdatną do zawinięcia, ze względu na wiek, jak i pełną poczytalność. Stwierdzenie to jest w pełni uzasadnione w świetle orzeczenia sędziowsko-psychiatrycznego dotyczącego oskarżonego. Z opinii tej jednoznacznie wynika, że oskarżony w chwili popełnienia zarzucanych mu czynów miał zachowaną zdolność rozpoznania ich znaczenia i zdolność kierowania swoim postępowaniem. W ocenie Sądu opinia ta jest jasna, pełna, kompletna i nie zawiera sprzeczności. W myśl art. 202 § 4 kpk traktuje o poczytalności oskarżonego w chwili czynów i jego

aktualnym stanie zdrowia. Pochodzi od dwóch lekarzy psychiatrów, osób obiektywnych i bezstronnych, całkowicie nie zainteresowanych w rozstrzygnięciu toczącego się postępowania na korzyść którejkolwiek ze stron procesu. Oskarżony jest zdolny do rozpoznania bezprawności swojego czynu, znajduje się w sytuacji, która nie wyklucza możliwości dania posłuchu normie prawnej. W realiach tej sprawy nie zachodzą okoliczności wyłączające bezprawność czynu oskarżonego lub jego winę.

Kara 6 miesięcy ograniczenia wolności polegająca na obowiązku świadczenia nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym jest adekwatna do stopnia winy oskarżonego oraz stopnia społecznej szkodliwości jego czynu, a uwzględnia:

a/ okoliczności obciążające:

- okres niealimentacji;

b/ okoliczności łagodzące:

- uprzednią niekaralność.

Fakt uprzedniej niekaralności oskarżonego daje podstawy do sięgnięcia po

karę łagodniejszego rodzaju w katalogu kar, bo ograniczenia wolności. Kara ta, tak w kontekście zarzutu, jak i faktu, iż oskarżony nie posiada aktualnie dochodów, spełni indywidualne cele kary. Wymierzając oskarżonemu karę Sąd wziął pod uwagę również cele ogólnoprewencyjne. Ich istota polega na wpływaniu - także poprzez jej niezbędną, to jest konieczną surowość - na kształtowanie postaw moralnych, organizujących społeczeństwa, wiarę w nie i ufność w celowość przestrzegania norm systemu te tworzących. Orzeczona kara będzie zatem mieć także wpływ na każdego, kto w jakikolwiek sposób dowiedział się o przestępstwie i zapadłym orzeczeniu. Chodzi przy tym nie tylko o wpływ na środowisko sprawcy, ale i na innych członków społeczeństwa. Kara jest bowiem również jednym z ważnych środków zwalczania przestępczości, tak w sensie jej funkcji odstraszałającej, jak i w zakresie kształtowania społecznie pożądanych postaw. Chodzi o to, aby nawet osoby skazane wdrażać do poszanowania zasad współżycia społecznego oraz do przestrzegania porządku prawnego i tym samym przeciwdziałać powrotowi do przestępstwa.

Dla wzmocnienia rozstrzygnięcia o karze, jak i ochrony interesu pokrzywdzonego Sąd zobowiązał oskarżonego do bieżącej alimentacji małoletniego syna.

W przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego Sąd orzekł w oparciu o treść § 4 ust 1 i 3 oraz § 17 ust 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015r., poz. 1801), z uwzględnieniem stawki podatku VAT.

Na podstawie art. 624 § 1 kpk Sąd zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych w całości, mając na względzie jego sytuację zarobkową i majątkową, która uzasadnia ocenę, że uiszczenie kosztów sądowych chociażby w części byłoby dla oskarżonego i (pośrednio, z ewentualną szkodą dla obowiązku alimentacyjnego) jego rodziny zbyt uciążliwe.